

ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ καταλάβαμε πως κάτι έτρεχε, αφού ξαφνικά άρχισαν να γίνονται διάφορα στο σπίτι Χόγκνε.

«Τι συμβαίνει, μπαμπά;» ρώτησε ο Έγιολφ, ο οκτάχρονος μικρότερος γιος μας, μια κρύα και γκρίζα μέρα που βρισκόμαστε στον κήπο. Στεκόμαστε στο πλακόστρωτο και κοιτάζαμε τα ποδήλατά μας που είχαν σκουριάσει εκεί έξω όλον τον χειμώνα. Είναι τυπικό των αρσενικών στην οικογένειά μας να είμαστε αμελείς και να μη φροντίζουμε τα πράγματά μας. Ο πατέρα μου λέει συνέχεια: *Πάνε χαμένα όλα έτσι που τα παραμελούν, ντροπή τους.*

Το αγόρι έδειξε έναν τύπο που περπατούσε προς το σπίτι Χόγκνε με μια ταμπέλα κάτω από το μπράτσο.

«Ε, Έγιολφ» είπα, «μπορεί να είναι κάποιος που θα μετακομίσει στο σπίτι Χόγκνε».

«Μα ποιος μπορεί να είναι αυτός, μπαμπά;»

«Οποιοσδήποτε», είπα, «μπορεί να είναι οποιοσδήποτε».

Μετά τον τύπο με την ταμπέλα που είδαμε, ξεκίνησε μεγάλη δραστηριότητα από την άλλη πλευρά του φράχτη. Την επόμενη μέρα ήρθε η Χέγκε Ιρένε από τη χορωδία και καθάρισε, εκείνη που ήταν πέρσι στην εφημερίδα γιατί είχε πατήσει με το αυτοκίνητο μια αλεπού στον επαρχιακό δρόμο, σε μια από τις στροφές που πάντα γλιστράνε. Ειδικά ο Έγιολφ έβρισκε συναρπαστικό όλο αυτό με τους καινούριους γείτονες, έτσι καθόταν και κοίταζε έξω από το παράθυρο. Λίγο

μετά αφού έφυγε η Χέγκε Ιρένε, είδαμε τον τύπο με την ταμπέλα να επιστρέφει. Ήταν ένας μεσίτης από την πόλη, εξήγησα στους γιους μου, και τώρα ήταν διαρκώς εδώ.

Τις επόμενες εβδομάδες διάφοροι άνθρωποι μπήκαν και βγήκαν –έγινε κάτι σαν σπορ για εμάς να τους παρακολουθούμε– και ύστερα ένα φορτηγό μεταφορών σταμάτησε μπροστά στο σπίτι κάποιο πρωί.

«Κοίτα, μπαμπά», είπε ο Έγιολφ δείχνοντας έξω από το παράθυρο την ώρα που τρώγαμε το πρωινό, «ήρθε ένα αυτοκίνητο γίγαντας!»

Κοιτάξαμε όλοι έξω, η Βιμπέκε, εγώ, ο Έγιολφ και ο μεγαλύτερος μας γιος, ο δωδεκάχρονος Βίνταρ.

«Για δες», είπα.

«Τι ωραία», σχολίασε η Βιμπέκε, «καινούριοι γείτονες».

Τύποι με φόρμες εργασίας μετέφεραν κούτσες και έπιπλα, και καθώς τους έβλεπα, σκεφτόμουν πως δεν πρέπει να ήταν φτωχοί αυτοί που μετακόμιζαν, αφού είχαν πάρει γραφείο να τους κάνει τη δύσκολη δουλειά, και το ίδιο σκέφτηκε και η Βιμπέκε. Ωστόσο, ήταν μάλλον αναμενόμενο, αφού το σπίτι Χόγκνε είναι μια αρχοντική τρίπατη μονοκατοικία, βαμμένη άσπρη και καλοδιατηρημένη, ένα από τα παλαιότερα σπίτια της περιοχής, και παρόλο που οι τιμές σ' εμάς δεν συγκρίνονται με τις εξωφρενικές τιμές των πόλεων αυτής της χώρας, έχουν κι εδώ ανέβει υπερβολικά τα τελευταία χρόνια.

Η Τετάρτη 13 Μαρτίου ήταν μια ωραία μέρα και το απόγευμα είχαμε βγει όλοι στον κήπο. Είναι από αυτές τις καλές μέρες μέσα στον χρόνο, όταν αρχίζεις να νιώθεις ευχαρίστηση επειδή ο χειμώνας τελειώνει, επειδή το φως κρατάει περισσότερο και βραδιάζει πιο αργά κι επειδή η άνοιξη είναι στο κατώφλι. Όσο μεγαλώνω, τόσο περισσότερο εκτιμώ αυτή

την αλλαγή, αφού είναι σαν τα κόκαλά μου να μην αντέχουν πια το κρύο, σαν το πετσί μου να έχει μεγαλύτερη ανάγκη από τον ήλιο. Όταν ήμουν μικρός έβρισκα όλες τις εποχές του χρόνου υπέροχες.

Εμείς τ' αγόρια τεμπελιάζουμε κάπως με τα του σπιτιού, ιδιαίτερα ο Βίνταρ κι εγώ, όμως τώρα ήρθε ο καιρός για κλαδέματα μετά τον χειμώνα.

Το αναβάλαμε για κάμποσες εβδομάδες, όταν κάποια στιγμή η Βιμπέκε είπε: «Το μόνο που μου υποσχθήκατε, αγόρια, ήταν πως θα φροντίζατε τον κήπο μετά τον χειμώνα. Πραγματικά το μόνο, έτσι δεν είναι;»

Ναι, έπρεπε να συμφωνήσουμε.

Εκείνη αναστέναξε: «Και παρ' όλα αυτά πρέπει να σας τραβάω με το ζόρι πίσω μου. Γνωστή κατάσταση, δεν νομίζετε;»

Ακούγεται σαν να είναι κανένα τρολ η Βιμπέκε, αλλά δεν είναι έτσι. Είναι σωστή και όμορφη κι έχει δίκιο. Είμαστε τρεις αρσενικοί στο σπίτι και δίνουμε υποσχέσεις που δεν κρατάμε, παρατάμε υπολείμματα φαγητού στον πάγκο της κουζίνας, σκορπάμε παπούτσια στον διάδρομο, αφήνουμε ανοιχτές τις πόρτες στα ντουλάπια, παρακολουθούμε ποδόσφαιρο και παίζουμε παιχνίδια στο τάμπλετ όλη μέρα. Αν κάποιος κατέγραφε όλες τις δουλειές που γίνονται εδώ γύρω και ύστερα κοίταζε ποιος έκανε τις περισσότερες, δεν θα τη βγάζαμε καθαρή.

Η Βιμπέκε έχει διαβολομένη ενεργητικότητα και απίστευτη ικανότητα για δουλειά και είναι περισσότερο από υπομονετική μαζί μας.

Ο Βίνταρ είχε αναλάβει να καθαρίσει με την τσουγκράνα το γρασίδι, που ήταν θαμμένο κάτω από μια πυκνή στρώση από πεσμένα φύλλα του χειμώνα, ενώ ο Έγιολφ με βοήθουσε να κουβαλήσουμε πέτρες από τη μια άκρη του κήπου,

όπου η Βιμπέκε ήθελε να φτιάξει ένα θερμοκήπιο, στην άλλη. Εκείνη έτρεχε εδώ κι εκεί, με τσουγκράνες και φτυάρια κάτω από τα μπράτσα, τα γάντια του κήπου ανάμεσα στα δόντια, εργαλεία στα χέρια, κάνοντάς τα όλα στο πι και φι, όπως πάντα.

Είναι δύσκολο να συμβαδίζεις με τη Βιμπέκε – ο πατέρας της λέει πως έχει δέκα χέρια. Ελπίζω τ' αγόρια να κληρονομήσουν τους γρήγορους ρυθμούς της μάνας τους. Απ' ό,τι φαίνεται ο Έγιολφ έχει πάρει αυτό το χαρακτηριστικό, το βλέπεις σε ολόκληρο το κορμί του πώς πάλλεται, πρεσάρει τον εαυτό του είτε βρίσκεται σε γήπεδο ποδοσφαίρου είτε στο γραφείο με τα μαθήματά του, και όταν τον ρωτήσεις αν είναι καλά, δεν καταλαβαίνει καν τι εννοείς: *Τι; Καλά; Και βέβαια είμαι καλά.* Ο Βίνταρ από την άλλη είναι πιο νωχελικός, ό,τι αναλαμβάνει καθυστερεί, αρρωσταίνει τακτικά, κλαίει συχνά και θυμίζει εμένα έτσι που στέκεται ξαφνικά κάπου μέσα στο σπίτι και στοχάζεται. Είναι αναμενόμενο πως θα καταλήξει σε κάποιο πανεπιστήμιο να σπουδάξει φιλοσοφία ή κάτι τέτοιο.

Υποθέτω πως στεκόταν και μας παρατηρούσε και τους τέσσερις.

Αυτό νομίζω τώρα.

Τον φέρνω στα μάτια μου εκεί που στεκόταν στο καινούριο του σπίτι και κοίταζε εμάς, τους γείτονες, να περιφερόμαστε στον ανάστατο κήπο μας προσπαθώντας να βάλουμε μια τάξη σε όλα αυτά που είχαν μαζευτεί. Το καροτσάκι που βρισκόταν πεσμένο στο πλάι δίπλα στη μηλιά από τον Οκτώβρη, τη σκάλα του τραμπολίνου που κρεμόταν και κουνιόταν εγκαταλειμμένη έξω από το παράσπιτο, τα βαριά ξύλινα τραπέζια που είχε φέρει ο πατέρας μου κοντά στα Χριστούγεννα για

να τα χρησιμοποιήσουμε εκείνη τη μία μέρα, το χριστουγεννιάτικο έλατο ή ό,τι είχε μείνει από εκείνο πίσω από την αποθήκη των καυσόξυλων, πλάι σε έναν σωρό από ξερόκλαδα που ποτέ δεν καταφέραμε να πετάξουμε.

Εγώ τον είδα πρώτος. Ο Στάιναρ πέρασε διπλωμένος στα δύο μέσα από την τρύπα στον θαμνοφράχτη, που τόσο αντιπαθεί η Βιμπέκε. Προσπαθώ να μείνω σ' εκείνη τη στιγμή, αναρωτιέμαι αν ήταν δυνατόν να με είχε προϊδεάσει για κάτι από αυτά που θα συνέβαιναν –αν υπήρχε κάτι στην εμφάνισή του, στον ήχο της φωνής του, στα λόγια του ή στα λαμπερά μάτια του– όμως κάθε φορά φτάνω στο συμπέρασμα πως δεν ήταν δυνατόν.

Έτσι σκεφτόμαστε τα πράγματα εκ των υστέρων. Όμως δεν μπορούμε να μην το κάνουμε και η αλήθεια είναι πως δεν έχουμε άλλον τρόπο να πλησιάσουμε το παρελθόν, παρά μόνο με τη δύναμη της σκέψης. Νομίζω ότι είναι λογικό πως πολλά χάνονται και εξίσου πολλά προστίθενται σε αυτή τη διαδικασία.

Δεν είναι τόσο εύκολο να κοιτάξεις τη ζωή σου, παρόλο που είσαι ο μόνος που τη ζει.

Αυτός είναι ο πιο αντικειμενικός τρόπος που μπορώ να περιγράψω αυτό που συνέβη: Πέρασε διπλωμένος μέσα από την τρύπα στον φράχτη, ορθώθηκε κι έκανε μερικά βήματα στο γρασίδι. Νομίζω πως ξαφνιάστηκα κάπως όταν τον αντιλήφθηκα και πριν προλάβω να σκεφτώ *αυτός είναι ο καινούριος γείτονας*, εκείνος στεκόταν μπροστά μου με απλωμένο χέρι, ένα πολύ ευχάριστο και ασυνήθιστα φιλικό πρόσωπο, και είπε: «Όλοι στη δουλειά βλέπω!»

Νομίζω πως χαμογέλασα κι ένα σαστισμένο «εεε» βγήκε από το στόμα μου.

Μια μεγάλη παλάμη ήταν απλωμένη μπροστά μου.

«Τς, τς, τς, για δεξ εδώ, κέφι για δουλειά, πραγματικός ενθουσιασμός! Υπέροχο! Είμαι ο Στάιναρ και μόλις μετακόμισα στο γειτονικό σπίτι με τη γυναίκα και τον γιο μου. Τι καιρός, εεε;»

Έπιασα το χέρι του –μόνο χαλαρή χειραψία δεν ήταν– και δεν μπορώ καθόλου να θυμηθώ τι απάντησα. Ίσως είπα το όνομά μου, ίσως γέλασα, ίσως είπα κάτι για την άνοιξη που έμπαινε βιαστική και πως τώρα ήταν η ώρα για να γίνουν μερικές δουλειές στον κήπο, ή ίσως εκείνη ακριβώς τη στιγμή εμφανίστηκε η Βιμπέκε από τη γωνία του σπιτιού και χαιρέτησε τον καινούριο γείτονα.

Αυτό που θυμάμαι είναι η κάπως συγκεχυμένη σκέψη που μου πέρασε από το μυαλό: *Να ένας άνθρωπος που δεν φοβάται.*

Ακριβώς.

Τώρα βλέπω τη σκηνή μπροστά μου.

Κάτι τέτοιες απλές εικόνες σπάνια καταφέρνω να τις θυμηθώ. Καταστάσεις που θα ήθελα να είχαν τραβηχτεί σε φιλμ, καθημερινές στιγμές εμένα και των δικών μου εκεί όπου βρισκόμαστε και απλώς υπήρχαμε:

Ο ήλιος είχε αρχίσει να δύει.

Ο Έγιολφ κουβαλούσε μια βαριά πέτρα στην άλλη άκρη του κήπου.

Ο Βίνταρ σκάλιζε μ' ένα ξύλο το κιτρινωμένο χορτάρι.

Η Βιμπέκε έστριψε τη γωνία του σπιτιού.

Σίγουρα εκείνη εντυπωσιάστηκε πριν καν πλησιάσει, από την κορμοστασιά του, σαν να επρόκειτο για κάποιον επιβλητικό καθεδρικό ναό ή κάποιο θαυμαστό φυσικό φαινόμενο.

Η Βιμπέκε στάθηκε πλάι μου, έτσι που και οι δυο μας

ήρθαμε πρόσωπο με πρόσωπο με τον γείτονα. Έσπρωξε πίσω ένα τσουλούφι από το μέτωπό της, μια κίνηση που την έχω δει να κάνει ένα εκατομμύριο φορές και πάντα με προκαλεί να κάνω έρωτα μαζί της. Κράτησε τα γάντια του κήπου στο ένα της χέρι, άπλωσε το άλλο και είπε: «Αναρωτιόμαστε ποιος θα ερχόταν να μείνει δίπλα».

«Δεν χρειάζεται να αναρωτιέστε πια», είπε ο Στάιναρ και γέλασε με εκείνο το εγκάρδιο γέλιο που θα σημάδευε τη γειτονιά τους επόμενους μήνες.

«Βιμπέκε», είπε εκείνη και χαμογέλασε.

«Στάιναρ», είπε εκείνος κουνώντας ελαφρά μπρος πίσω το κεφάλι του. «Έχω ακούσει για εσένα, εσύ δεν είσαι διευθύντρια στο σχολείο εδώ;»

«Ακριβώς», επιβεβαίωσε η Βιμπέκε, «εγώ είμαι που τρέχω πίσω από τα παιδιά μας για να προχωράνε».

Ο Στάιναρ γέλασε πριν στραφεί προς τ' αγόρια μου, που στέκονταν παράμερα και απορούσαν με αυτόν τον τύπο που εισέβαλε στον κήπο τους.

«Α να, λοιπόν», είπε με ένα πλατύ χαμόγελο ο Στάιναρ, «να και η νεολαία! Πώς σας λένε;»

Πλησίασε με δρασκελιές τ' αγόρια κι εγώ σκέφτηκα πως το βήμα του έκανε τη γη να τρέμει.

«Γεια! Ήρθε ο Μπίλι Μπομπ Ο Κούνελος!»

Άπλωσε το χέρι του στ' αγόρια μου. Είδα τον Βίνταρ να οπισθοχωρεί κάπως, φοβητσιάρης όπως είναι, και τον Έγιολφ να χαίρεται απίστευτα.

Είναι σημαντικό να πω αυτό: Δεν χρειάστηκαν παρά λίγα δευτερόλεπτα προτού εμείς και όλοι γύρω μας βρεθούμε κοντά του.

ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΣΑΜΕ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ παρά την επόμενη μέρα. Πηγαινοερχόταν με κούτες, ήταν πολύ απασχολημένη με τη μετακόμιση, έτσι που δεν μπορέσαμε να σχηματίσουμε κάποια εντύπωση για εκείνη, όμως η Λιβ Μερέτε, έτσι τη λένε, φαινόταν ένας συμπαθητικός, φυσιολογικός άνθρωπος. Ίσως ήταν κάπως αφανής, αλλά πού να ξέρω, παίρνει χρόνο να γνωρίσεις και να καταλάβεις έναν άνθρωπο.

Είχε βρει δουλειά ως λογίστρια σ' ένα γραφείο στην πόλη και ήταν φανατική χριστιανή, κάτι που εκνεύριζε τη Βιμπέκε. Πάντα χάνει την ψυχραιμία της με τους θρησκόληπτους, ενώ πραγματικά εξοργίζεται όταν γνωρίζει ανθρώπους που θεωρεί έξυπνους και οι οποίοι κατά τη γνώμη της *σπαταλούν τις ικανότητές τους σε ασήμαντες δεισιδαιμονίες*. Εγώ είμαι πιο χαλαρός και δεν το παίρνω τόσο κατάκαρδα. Δεν είναι δύσκολο να καταλάβεις τι ιστορίες δημιουργεί η Βιμπέκε στο σχολείο με αυτές τις ιδέες της για τη θρησκεία. Διαρκώς βρίσκεται σε διαμάχη με άλλους καθηγητές, με το Διοικητικό Συμβούλιο του σχολείου και ακόμη περισσότερο με θυμωμένους γονείς. Δεν είναι και τόσο περίεργο αν σκεφτεί κανείς πόσα παρεκκλήσια υπάρχουν στην περιοχή μας, ενώ η πίστη στον παράδεισο που θα βρουν στην άλλη πλευρά αυτής της ζωής έχει σταθερές βάσεις και θιασώτες εδώ. Τέτοιες ανατρεπτικές ιδέες σαν αυτές της γυναίκας μου θα ταίριαζαν σε άλλα μέρη,

τουλάχιστον αυτό λένε οι περισσότεροι όταν η Βιμπέκε ανοίγει το ωραίο της στοματάκι.

Δεν θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς πως η γυναίκα του Στάιναρ δεν ήταν όμορφη, είχε ένα ωραίο χυμώδες κορμί που δημιουργούσε πονηρούς συνειρμούς. Η Βιμπέκε έκανε ένα σύντομο σχόλιο, πως πρέπει να ήταν αυτό που έκανε τον Στάιναρ, με τη διψασμένη για τη ζωή φύση του, να την ερωτευτεί. Της είπα να περιμένει λίγο πριν καταδικάσει τη γυναίκα στο πυρ το εξώτερον.

Η Βιμπέκε μόνο γέλασε και δεν είπε λέξη.

Τέλος πάντων, τέτοια λέμε η γυναίκα μου κι εγώ, όμως δεν κάνουμε κακό σε κανέναν.

Η Λιβ Μερέτε ήταν κάνα δυο χρόνια νεότερη από τη Βιμπέκε κι εμένα και καταγόταν από το διπλανό χωριό. Όταν χαιρετιστήκαμε φευγαλέα, καθώς περνούσε με τις κούτες της, θυμήθηκα πως την είχα ξαναδει.

«Για στάσου», είπα, «δεν σε έχω δει στους προσκόπους ή κάτι τέτοιο; Σε κάποια κατασκήνωση κάποια φορά πριν από ένα εκατομμύριο χρόνια;»

Χαμογέλασε και είπε, μα βέβαια, πολύ πιθανό να έχει συμβεί, ασχολιόταν πολύ με τους προσκόπους όταν ήταν νεότερη, όμως μετά είχε φύγει από τα μέρη μας και δεν είχε γυρίσει για καιρό. Ωστόσο, τώρα ήταν πάλι στα πάτρια εδάφη, αυτή τη φορά με τον άντρα της τον Στάιναρ και μ' ένα καινούριο επώνυμο.

«Βλέπεις», είπε, «η ζωή έχει τόσο πολλά γυρίσματα». Ύστερα ζήτησε συγγνώμη και συνέχισε με τη μετακόμισή της.

Δεν βλέπαμε παρά σπάνια τη Λιβ Μερέτε στην αρχή. Ήταν σαν ο Στάιναρ να καταλάμβανε όλον τον χώρο, αυτόν βλέπαμε να τριγυρίζει στο σπίτι, όλες τις ώρες της μέρας, με τα

μακριά του χέρια που έμοιαζαν με πλοκάμια, τη βροντερή φωνή του και την εκρηκτική παρουσία του. Κανένας μας δεν έδωσε σημασία στην αρχή στο γεγονός πως εκείνη έμενε – πώς αλλιώς να το πω– στη σκιά.

Δεν βλέπουμε αυτό που βρίσκεται μπροστά στα μάτια μας.